

رشد ۲۳ درصدی صادرات فولاد ایران در سال ۱۴۰۰

بنا بر تازه‌ترین گزارش آماری انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، مجموع صادرات فولاد ایران (فولاد میانی و محصولات فولادی) در سال ۱۴۰۰، ۱۱ میلیون و ۸۴ هزار تن بوده که نسبت به سال ۱۳۹۹، رشد ۲۳.۱ درصدی را نشان می‌دهد. به گزارش چیلان، در سال ۱۴۰۰، صادرات فولاد میانی کشور، ۷ میلیون و ۶۷۸ هزار تن بوده که رشد ۲۵ درصدی را نسبت به سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد. از صادرات فولاد میانی، سهم صادرات بیلت و بلم در سال ۱۴۰۰، ۵

میلیون و ۹۷ هزار تن و سهم صادرات اسلب، ۲ میلیون و ۵۸۱ هزار تن بوده است. در سال ۱۴۰۰، صادرات اسلب رشد ۶۲ درصدی را تجربه کرده و صادرات بیلت و بلم، ۱۲ درصد افزایش یافته است. کل صادرات محصولات فولادی کشور در سال ۳۰،۱۴۰۰ میلیون و ۴۰۶ هزار تن بوده که نسبت سال ۱۳۹۹، رشد ۲۰ درصدی را نشان می‌دهد. از میان محصولات فولادی، سهم صادرات مقاطع طول فولادی، ۲ میلیون و ۸۴۱ هزار تن بوده و صادرات این مقاطع، در سال ۱۴۰۰،

خبری از ارزان شدن کامودیتی‌های فلزی نیست

وضع عوارض صادراتی، بازار را تنظیم نمی‌کند

عکس: سیمین

وضع عوارض پلکانی روی صادرات محصولات بخش معدن، صنایع معدنی، پتروشیمی و همچنین زنجیره فولاد با هدف تنظیم بازار مصوب شده است

کنترل بازار با راهکاری درست

به همراه داشته است. انصاری گفت: وضع عوارض صادراتی با هدف کنترل قیمت محصولات یادشده در بازار داخلی اجرایی شده و بررسی روند قیمت‌ها در بازار داخلی موید اثرگذاری این طرح است. در حال حاضر و پس از گذشت بیش از یک هفته از اجرای طرح یادشده، شاهد تغییر آنچنانی در قیمت محصولات فولادی عرضه شده در بورس کالا نبوده‌ایم و تنها نسبت حجم معامله به عرضه کاهش یافته است.

وی افزود: عوارض صادراتی تا آخر اردیبهشت وضع شده و قرار نیست تا آخر سال ادامه یابد؛ بنابراین به اعتقاد من با توجه به زمان محدودی که اجرای این مصوبه دارد، به حاشیه‌های اجرای آن نمی‌ارزد. به علاوه آنکه انتظار می‌رود تأثیر محدودی بر کنترل قیمت‌ها در بازار داشته باشد. البته شرکت‌های فولادی سود قابل توجهی را از آن خود می‌کنند اما دولت نمی‌تواند براساس سود یک مجموعه اقدام به وضع عوارض کند. انصاری گفت: میزان عرضه بسیاری از محصولات

ابودر انصاری، کارشناس بازار کالایی در گفت‌وگو با **فولاد** عنوان کرد: وضع عوارض صادراتی، یک سیاست اقتصادی است، نه سیاستی دستوری با هدف کنترل قیمت‌ها. با این وجود انتظار می‌رود در روند وضع عوارض و جزئیات آن دقت نظر کافی وجود داشته باشد. وضع عوارض صادراتی در شرایط کنونی و با توجه به رشد قابل توجه قیمت محصولات معدنی، فلزی و پتروشیمی مثبت ارزیابی می‌شود. با این وجود، انتقادهایی به آن وارد است؛ از جمله آنکه در صدهای تعیین شده برای آن بسیار بالاست. این مشکل به‌ویژه در بخش صنایع معدنی و فولاد به چشم می‌خورد. کما اینکه روی صادرات محصولات پتروشیمی نیز عوارض وضع شده، با این وجود، انتقادهای کمتری را به دنبال داشته، چراکه عوارض صادرات روی کالاهایی وضع شده که در بازار داخلی با کمبود روبه‌رو بوده‌اند. وی افزود: در بخش معدن و صنایع معدنی و به‌ویژه زنجیره فولاد، مقیاس وضع عوارض، رشد قیمت‌ها در سطح جهانی بوده و همین موضوع نیز حاشیه‌های بسیاری را

علی رهبری، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با **فولاد** و در ارزیابی وضع عوارض صادراتی روی محصولات معدنی، فلزی و پتروشیمی اظهار کرد: پس از انتشار بخشنامه عوارض خروج بر محصولات معدنی، فلزی و پتروشیمی بار دیگر شاهد موج گسترده اعتراضات به تصمیمات دولت در این حوزه بودیم که حاشیه‌های فراوانی را در میان صنعتگران و به‌ویژه فعالان بازار سرمایه ایجاد کرد. بسیاری بر این باورند که از دیدگاه کلان اقتصادی، تصمیمی شتابزده و فقط برای جبران کسری بودجه دولت در این مقطع است. دولت ابتدا با خلق پول باعث افزایش نرخ ارز شده تا بخشی از کسری خود را جبران کند، سپس با تحمیل تورم بر سرمایه مردم در گام بعدی مالیات بر عایدی سرمایه ایجاد و برای خود ایجاد درآمد می‌کند تا سهمی از رشد سرمایه مردم داشته باشد که تنها دلیل آن تورم بوده و در گام دیگر تصمیمات، به افزایش نرخ‌های جهانی نیز رحم نکرده و عوارض بر صادرات را ایجاد کرده است. این رفتارها و تصمیمات نشان از دولتی دارد که از هر فرصتی برای جبران کسری بودجه استفاده می‌کند.

وی افزود: با وجود زم‌زه‌هایی که از بهمن سال گذشته وجود داشت، هیچ کدام از فعالان حوزه صنعت یا بازار سرمایه واکنشی به این زم‌زه‌ها نداشتند و بار سال بخشنامه وضع عوارض بر صادرات، موج انتقادات شروع شد. به نظر می‌رسد هیچ کدام از فعالان صنعت و بازار سرمایه پس از کشمکش‌های سال گذشته با دولت بر سر نرخ خوراک گاز و سوخت صنایع پتروشیمی، فلزی و معدنی انتظار ایجاد چالش جدید را از سوی دولت نداشتند.

این کارشناس اقتصاد گفت: اعمال تعرفه و عوارض ابزاری است کنترلی که در اختیار دولت‌ها قرار دارد و چنانچه از این ابزار بجا استفاده نشود، زمینه ریل‌گذاری مناسب صنایع و تنظیم بازارها را فراهم خواهد کرد.

رهبری گفت: با نیم‌نگاهی به وضعیت شرکت‌های فلزی و اطلاعات فروش شرکت‌ها در سایت کدال به راحتی می‌توان فهمید حدود ۸۰،۷۰ درصد تولید روی کشور صادر می‌شود. این مقدار برای مس کاتد حدود ۶۰ درصد و برای شمش فولاد ۵۰ درصد است. پس قطعاً تفکر تنظیم تعرفه بر صادرات این شرکت‌ها عموماً به دلیل کنترل قیمت‌ها و عرضه بیشتر در بازار داخل نبوده است. شاید وضع عوارض بر صادرات ورق فولاد قابل هضم باشد، زیرا به دلیل کمبود

۲۹ درصد افزایش یافته است. صادرات میلگرد که بیشترین سهم را از میان صادرات کل محصولات فولادی دارد، در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹، ۳۶ درصد افزایش یافته و به ۲ میلیون و ۴۹۶ هزار تن رسیده است. صادرات مقاطع تخت فولادی با کاهش ۱۲ درصدی در سال ۱۴۰۰، به ۵۶۵ هزار تن و صادرات آهن اسفنجی در سال ۱۴۰۰، با رشد ۲۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ به یک میلیون و ۵۵ هزار تن رسیده است.

مرضیه احقانی
editor@smtnews.ir

می‌توان به نتیجه‌بخش بودن این طرح در حوزه پتروشیمی امید داشت و از سوی دیگر، شاهد حاشیه در این بخش نبود.

انصاری با اشاره به روند ریزی بازار سرمایه پس از وضع عوارض یادشده و نامه انتقاد امیر رئیس سازمان بورس درباره سیاست مورد بحث گفت: در واقع باید اینطور ادعا کرد که بازار سرمایه به ابزار فشاری روی سیاست‌گذار بدل شده و به بیانی دیگر اقتصاد و سیاست به هم گره خورده‌اند.

انصاری در پایان گفت: تورم و چالش‌های ارزی بزرگ‌ترین مشکل اقتصادی کشور است. وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز نمی‌تواند با چنین راهکارهای این مشکلات را برطرف کند. فارغ از تمام انتقادات مورد بحث، کارایی طرح یادشده تا پایان اردیبهشت مشخص می‌شود و آن زمان می‌توان نسبت برای آینده تصمیمات دقیق‌تری را اتخاذ کرد.

سرکوب قیمت‌ها و قیمت‌گذاری دستوری در بازار و تأمین کسری بودجه از جیب صنایع بزرگ و مولد کشور، باعث خروج سرمایه یا عدم‌رود سرمایه‌گذار جدید

در این صنایع خواهد شد. در واقع با دخالت دولت در این صنایع و تأمین مالی دولت از جیب این صنعت‌ها ترس از سرمایه‌گذاری به شدت افزایش خواهد یافت. سال‌هاست رهبر معظم انقلاب با نام‌گذاری سال به دنبال جلب حمایت از تولید هستند و دولت علاوه بر عدم حمایت از تولید به دنبال جبران کسری بودجه از جیب صنایع تولیدی کشور است. نبود سرمایه‌گذاری در بخش گاز و برق باعث قطعی برق صنایع و مشترکان خانگی در فصول گرم و قطع گاز صنایع در فصول سرد سال شده است. عدم سرمایه‌گذاری و به‌روز کردن صنایع در بلندمدت باعث می‌شود تا اتفاقات مشابه صنعت گاز و برق برای بقیه صنایع هم اتفاق بیفتد. رهبری در پایان گفت: در واقع دولت باید با ریل‌گذاری مناسب باعث ایجاد جذابیت سرمایه‌گذاری در صنایع مولد کشور شود و صنایع بزرگ کشور باید سود کافی برای ایجاد طرح‌های توسعه‌ای داشته باشند. در صورت تداوم دست‌درازی دولت به جیب صنایع بزرگ نه تنها شرکت‌ها به فکر توسعه نخواهند بود، بلکه سرمایه‌گذاری در این حوزه نیز جذابیتی برای سرمایه‌گذار نخواهد داشت.

سخن پایانی

وضع عوارض پلکانی روی صادرات محصولات بخش معدن، صنایع معدنی، پتروشیمی و همچنین زنجیره فولاد با هدف تنظیم بازار مصوب شده است. در حالت کلی، دولت‌ها موظف هستند با وضع عوارض یا تعرفه، اقدام به تنظیم بازار محصولات گوناگون کنند. با این وجود به اعتقاد فعالان صنعتی و کارشناسان اقتصاد، وضع عوارض صادراتی در موقعیت کنونی اشتباه است و تأثیری بر کنترل قیمت‌ها در بازار داخلی ندارد. در نتیجه فعالان صنعتی و تولیدکنندگان خواستار تعدیل مواضع دولت در این زمینه هستند.

نابرابری‌های قانونی در زنجیره تولید

اتوش رحام - دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی

در اغلب کشورهای پیشرفته و نظام‌های اقتصادی توسعه‌یافته، مالیات به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی درآمذزایی دولت‌ها کارکرد دارد. با این وجود، مالیات در ایران از کارایی کافی برخوردار نیست. در همین حال، انتقادات بسیاری نیز به مالیات‌ستانی در کشور وجود دارد. در درجه نخست آنکه با کمک ظرفیت‌های قانونی، امکان گسترده‌ای برای دریافت بخشودگی‌های مالیاتی وجود دارد. البته این امکان اغلب در اختیار شرکت‌ها و صنایع صادر و بزرگ که به‌نوعی وابسته به دولت هم هستند، قرار دارد.

بدین ترتیب شاهدیم که نرخ موثر مالیاتی برای اغلب صنایع بزرگ فولادی کشور که در رده شرکت‌های بورسی هستند نیز حداکثر ۱۰ درصد و برای سایر واحدهای تولیدی فولادی کشور، ۱۴ درصد برآورد می‌شود؛ بنابراین بی‌عدالتی گسترده‌ای در زنجیره مالیاتی کشور جریان دارد و عملکرد صنایع را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. این موضوع در سایر حوزه‌های صنعتی نیز به چشم می‌خورد و می‌توان اینطور ادعا کرد که بار مالیاتی به بخش خصوصی و صنایع کوچک تحمیل می‌شود.

در چنین شرایطی، فعالیت در صنایع بالادستی و میانی زنجیره فولاد از حاشیه سود به مراتب بالاتری در مقایسه با حلقه‌های پایانی این زنجیره برخوردار است. بخشی از این حاشیه سود قابل توجه در سایه نابرابری‌ها در تعیین نرخ موثر مالیاتی حاصل می‌شود. البته در مصوبه بودجه سال جاری مقرر شده معافیت مالیاتی صادرات مواد خام با هدف تکمیل زنجیره تولید، حذف شود. این اقدام در حالت کلی مثبت ارزیابی می‌شود، چراکه نیاز داخلی به این محصولات که ماده اولیه تولید در بخش‌های بعدی زنجیره هستند، تأمین می‌شود. معافیت مالیاتی صادرات باید به‌گونه‌ای تنظیم شود که تولیدکنندگان داخلی متضرر نشوند و در همین حال، شاهد کمبود مواد اولیه در داخل کشور نباشیم؛ یعنی فرصتی برای تولید محصولات نهایی و تکمیل زنجیره تولید فراهم باشد.

در شرایطی که صادرات معاف از مالیات است، بسیاری از تولیدکنندگان ترجیح می‌دهند محصول خود را در بازار جهانی به فروش برسانند و از امتیاز معافیت مالیاتی برخوردار شود. بدین ترتیب شاهد کمبود مواد اولیه تولید صنایع پایین‌دستی در بازار داخل هستیم. در همین حال به‌دلیل به‌صرفه بودن صادرات، تولیدکنندگان داخلی محصولات خود را حتی با قیمتی به مراتب پایین‌تر از نرخ آن در بازارهای جهانی به فروش می‌رسانند. بدین ترتیب تولیدکنندگان داخلی محصولات نهایی متضرر شده و از بازار رقابت جهانی خارج می‌شوند.

البته چالش‌های تولیدکنندگان با مالیات ادامه دارد. سازمان امور مالیاتی انعطاف لازم در فضای اقتصادی کشور ندارد. البته دولت‌ها در سال‌های اخیر و با توجه به شرایط تحریم و محدودیت در فروش نفت با کمبود قابل توجه نقدینگی روبه‌رو شده‌اند و همین موضوع نیز اهمیت و جایگاه درآمدهای مالیاتی را در بودجه کشور بیش‌ازپیش افزایش داده است. در چنین شرایطی و با توجه به کمبود درآمدهای دولت، سازمان امور مالیاتی نیز در دریافت مالیات صنایع به‌شدت انقباضی عمل می‌کند.

نبود تعامل میان سازمان امور مالیاتی و بخش خصوصی، چالش دیگری است که در این بخش به چشم می‌خورد. متأسفانه کمتر توجهی به نظرات و پیشنهادات تولیدکنندگان و فعالان صنعتی می‌شود. البته بخشی از این نبود تعامل را می‌توان به تلاش سازمان امور مالیاتی برای جذب درآمدهای پیش‌بینی‌شده برای این سازمان، نسبت داد.

فعالان سازمان امور مالیاتی از چالش‌های حاکم بر تولیدی بی‌اطلاع هستند. تولیدکنندگان در مواردی و تحت‌تأثیر بخشنامه‌های خلق‌الساعه و غیرکارشناسی، زبان هنگفتی را متحمل می‌شوند اما این سازمان، ضرر و زیان تولیدکننده را نمی‌پذیرد و محاسبات خود را به‌گونه‌ای انجام می‌دهد که در نهایت سود مشخصی حاصل شود. این در حالی است که شرایط تولید در صنایع تکمیلی با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده و از حاشیه سود کمتری در مقایسه با صنایع مادر و بزرگ برخوردار است؛ بنابراین برقراری تعامل و رویه‌ای ساختارمند برای رفع مشکلات و کاستی‌های یادشده ضروری به‌نظر می‌رسد.